

بررسی رابطه‌ی پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه در دانش‌آموزان پسر سال دوم (دوره‌ی دوم) متوسطه شهر اهواز

یاسین سعیدی^۱، غلامحسین مکتبی^۲ و علیرضا حاجی یخچالی^۳

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه در دانش‌آموزان پسر سال دوم (دوره دوم) متوسطه شهر اهواز انجام شد. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر سال دوم (دوره دوم) متوسطه شهر اهواز بود که در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ مشغول تحصیل بودند. حجم نمونه در این پژوهش ۳۶۰ نفر بود، که به روش تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای این پژوهش پرسشنامه پیوند با مدرسه براون و ایوانز، پرسشنامه رضایت از تحصیل احمدی و پرسشنامه گرایش به رفتارهای خرابکارانه طواییه و احمد بود. برای تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج نشان داد بین پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه رابطه منفی معنی‌دار وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد که از میان نمره‌های کل پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل، رضایت از تحصیل پیش بین مناسبی برای گرایش به رفتارهای خرابکارانه در دانش‌آموزان می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: پیوند با مدرسه، رضایت از تحصیل، گرایش به رفتارهای خرابکارانه.

۱. کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز

۲. نویسنده رابط: دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز ghmaktabi@scu.ac.ir

۳. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۰۲/۲۶

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۲/۲۳

مقدمه

تخریب اموال عمومی به عنوان یک عارضه جبران ناپذیر بر منافع و امکانات جوامع امروزی، هر ساله خسارات فراوانی را به سرمایه‌های ملی و عمومی وارد می‌سازد. تخریب امکانات آموزشی یکی از موضوعات مهمی است که ذهن روانشناسان تربیتی را به خود مشغول ساخته است. به نظر می‌رسد قسمت عمده‌ای از این آسیب‌ها به وسیله دانش آموزان صورت می‌گیرد، به گونه‌ای که گاه از محیط آموزشی فراتر رفته و علاوه بر تخریب اموالی چون درب، دیوار، میز و صندلی مدرسه، دست به تخریب اموال بیرون از محیط آموزشی مثل فضای سبز، صندلی اتوبوس‌ها و سینماها، آثار تاریخی و غیره می‌زنند.

خرابکاری^۱ در نوع خود می‌تواند شامل تخریب اموال عمومی، شکستن شیشه‌های مغازه‌ها و به هم ریختن ورزشگاه‌ها، نوشتن کلماتی روی دیوارهای مکان‌های عمومی و تخریب امکانات آموزشی باشد. علی‌رغم گستردگی مفهومی واژه خرابکاری، در پژوهش حاضر این واژه در معنی محدود آن، که صرفاً بیانگر گرایش به رفتارهای خرابکارانه دانش آموزان در مدارس است، مورد بررسی قرار می‌گیرد. به اعتقاد کلینارد و مییر^۲ (۱۹۷۵، به نقل از بنی نعیم، ۱۳۹۲) مدارس و مکان‌های آموزشی هدف نخستین افراد خرابکار است. این دانش آموزان، وسایل آموزشی و لوازم التحریر را تخریب می‌کنند یا به سرقت می‌برند و یا به شکل گسترده‌ای کتابخانه‌های محیط‌های آموزشی را مورد تخریب قرار می‌دهند.

ظهور پدیده خرابکاری و آسیب انحرافات ناشی از آن به عنوان یک نابهنجاری بین قشر جوان و نوجوان از اهمیت خاصی برخوردار بوده و در این راستا مسائل و عوامل مؤثری نقش دارند (بوند و همکاران، ۲۰۰۷؛ نواح و کوپایی، ۱۳۹۱). پژوهش‌های اخیر، بیشتر عوامل اجتماعی را در ارتباط با گرایش به رفتارهای خرابکارانه سنجیده‌اند و کم‌تر نقش عوامل تربیتی و تحصیلی مانند پیوند با مدرسه را بررسی کرده‌اند.

1. vandalism
2. Clinard & Meire

در سال‌های اخیر پیوند با مدرسه، حوزه پژوهشی مورد علاقه محققان، متخصصان آموزش و پرورش و مشاوران مدارس بوده است (لیبی^۱، ۲۰۰۴). طبق نظر بلام (۲۰۰۵) دانش‌آموزانی که پیوند با مدرسه را تجربه می‌کنند مدرسه را دوست دارند، به آن احساس تعلق می‌کنند، باور دارند که معلمان مراقب آن‌ها و یادگیری‌شان هستند، معتقدند که اولیای مدرسه با آن‌ها دوست هستند، قواعد مدرسه عادلانه است و فرصت‌هایی برای مشارکت در فعالیت‌های فوق برنامه دارند. چپمن، بوکلی، شیهان و شوچت^۲ (۲۰۱۳) نشان دادند که پیوند با مدرسه با ریسک‌پذیری و رفتارهای پرخطر رابطه دارد و هرچه پیوند با مدرسه قوی‌تر باشد گرایش به رفتارهای خرابکارانه و رفتارهای پرخطر کمتر می‌باشد. مدرسه در تربیت و آموزش و شکل‌گیری شخصیت نوجوان تأثیر زیادی دارد. به دلیل دارا بودن هدف‌های تربیتی و آموزشی نمی‌تواند ذاتاً محیطی جرم‌زا و انحرافی محسوب شود و حتی از این محیط می‌توان به عنوان عامل پیگیری از جرم و بزهکاری نام برد. مدرسه اولین محیطی است که طفل ناچار است خود را با نظم و قوانین آن هماهنگ نماید. این نظم و ترتیب مسلماً از قوانین و مقررات حاکم بر خانواده، رسمی‌تر و اطاعت از آن حتمی‌تر است. دانش‌آموزانی که استعداد پیروی از نظم و آهنگ هماهنگی با محیط و پیشرفت ندارند مورد کم‌لطفی آموزگاران و مسئولین مدرسه قرار می‌گیرند. متأسفانه سیستم آموزشی جایی برای اینگونه افراد ندارد و معمولاً این افراد از مدرسه اخراج می‌شوند و در جامعه رها و با آزادی بیشتری به بزه ادامه می‌دهند، چه بسا به جرم‌های بزرگتری دست بزنند و تبدیل به بزهکاران حرفه‌ای می‌شوند (آرنت^۳، ۲۰۱۵). آندر و یلماز^۴ (۲۰۱۲) نشان دادند رضایت از مدرسه که زیر مجموعه‌ی رضایت از زندگی می‌باشد با رفتارهای بزهکارانه رابطه منفی بدست آمده است و میزان رضایت از مدرسه با رفتارهای خرابکارانه رابطه عکس دارد. بروان (۲۰۱۴) نشان داد که نظارت و پیوند عاطفی در

1. Libbey
2. Chapman, Buckley, Sheehan & Shochet
3. Arentt
4. Onder & Yilmaz

بین مؤلفه‌های عملکرد خانواده و راهبردهای آموزش مشارکتی و استفاده از تقویت کننده‌های مثبت بیشترین توان پیش بینی برای کاهش رفتارهای تخریبی را دارند. سالهوف^۱ (۲۰۰۹) نشان داد که پیوند با مدرسه و مشارکت در فعالیت‌های فوق برنامه با رفتارهای پرخطر رابطه دارد. نتایج پژوهش کاتجا، پیوی، مرجا-ترتو و پکا^۲ (۲۰۰۹) نشان می‌دهد که رضایت از مدرسه و سلامت بدنی با سوء مصرف مواد و مشروبات الکلی رابطه منفی دارد، به این صورت که هرچه رضایت از مدرسه و رضایت از سلامت بدنی کمتر باشد، گرایش به رفتارهای مخاطره آمیز، مانند نوشیدن مشروبات الکلی و مصرف مواد بیشتر با این توصیف می‌توان پیوند با مدرسه را یکی از مؤلفه‌های مهم و مرتبط با میزان خرابکاری دانش آموزان تلقی کرد و آن را به عنوان یکی از حوزه‌های عملی جهت کاهش گرایش به رفتارهای خرابکارانه به شمار آورد.

یکی دیگر از عوامل مؤثر در خرابکاری دانش آموزان، رضایت از تحصیل می‌باشد. رضایت از تحصیل به رضایت دانش آموزان در محیط تحصیلی اشاره دارد (حسان^۳، ۲۰۰۲، به نقل از عبدالرسولی، ۱۳۹۳) و شامل ادراک دانش آموزان از برنامه‌های آموزشی، شرایط لازم برای مطالعه و همچنین رفتار و راهنمایی معلم می‌باشد (فلورس^۴، ۲۰۰۷). پایروت^۵ (۱۹۹۲) نیز رضایت از تحصیل در دانش آموزان را رضایت از همه برنامه‌های موجود در رشته انتخابی خود و همچنین رضایت از رابطه با معلم معرفی می‌کند. بین و برادلی^۶ (۱۹۸۶)، به نقل از شیخ الاسلامی و احمدی، (۱۳۹۰) رضایت از تحصیل را حالت عاطفی دلبذیری که در نتیجه وضعیت شخصی دانش آموز ایجاد می‌شود تعریف می‌کنند. هنگامی که برنامه‌ها، شرایط محیط مدرسه و رفتارهای مدیر و معلمان، متناسب با نیازها و خواسته‌های دانش آموزان باشد، آن‌ها احساس رضایت و ارزشمندی می‌کنند و با برخورد مؤثر متقابل سعی می‌کنند این احساس خوشایند را حفظ کنند و در جهت

1. Saelhof
2. Katja, Paivi, Marja-Terttu & Pekka
3. Hassan
4. Flores
5. Poirot
6. Bean & Bradley

کسب ارزش‌های مطلوب جامعه تلاش کنند، خود را به عنوان فردی مفید و مؤثر برای خود و جامعه باور داشته باشند. دانش‌آموزانی که احساس رضایت از تحصیل دارند، مدرسه را به عنوان حامی خود می‌دانند که در جهت رسیدن به اهداف و خواسته‌های آن‌ها، با آنان همسو می‌باشد. ولی هنگامی که دانش‌آموز احساس کند از طرف مدرسه، به خواسته‌ها و نیازهای او توجهی نمی‌شود، کسی برای او و عقاید او ارزش قائل نیست، از مجموعه مدرسه احساس نارضایتی می‌کند و نارضایتی خود را با گرایش به رفتارهای خرابکارانه نشان می‌دهد و به رفتارهای نابهنجار دست می‌زند.

بررسی‌های انجام گرفته در زمینه خرابکاری دانش‌آموزان نشان می‌دهد که عوامل بسیاری مانند عوامل اجتماعی، خانوادگی و محیطی در گرایش به رفتارهای خرابکارانه مؤثر هستند. اگر چه این پژوهش‌ها در جای خود قابل تقدیر و ضروری هستند ولی کافی نیستند. با توجه به تأثیری که متغیرهای فوق بر فرایند یادگیری و کاهش گرایش به رفتارهای خرابکارانه دارند، و اینکه پژوهش‌های اندکی در خصوص ارتباط متغیرهای ذکر شده با خرابکاری صورت گرفته است. به نظر می‌رسد شناسایی این متغیرها می‌تواند گامی مثبت در جهت کاهش میزان خرابکاری دانش‌آموزان داشته باشد. با توجه به مطالب گفته شده پژوهشگر در صدد است تا رابطه بین متغیرهای پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل را با گرایش به رفتارهای خرابکارانه در محیط مدرسه در دانش‌آموزان پسر سال دوم (دوره دوم) متوسطه دبیرستان‌های شهر اهواز بررسی نماید. هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه در دانش‌آموزان پسر سال دوم (دوره دوم) متوسطه شهر اهواز بود.

روش

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. در چنین پژوهش‌هایی، محقق به دنبال بررسی روابط احتمالی بین متغیرهای مورد مطالعه می‌باشد. هدف کشف رابطه علت و معلولی بین متغیرها

نیست بلکه مطالعه روابط یک یا چند متغیر با یک یا چند متغیر دیگر است (دلاور، ۱۳۹۰).

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری این پژوهش، شامل تمام دانش‌آموزان پسر سال دوم (دوره دوم) متوسطه دبیرستان‌های شهر اهواز بود که در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ به تحصیل اشتغال داشتند. در این پژوهش، نمونه‌گیری در دو مرحله، یک بار جهت تعیین روایی و پایایی پرسشنامه‌ها و بار دیگر برای بررسی فرضیه‌ها انجام شد.

پرسشنامه پیوند با مدرسه: برای سنجش متغیر پیوند با مدرسه از پرسشنامه پیوند با مدرسه، ساخته براون و ایوانز (۲۰۰۲) استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۱۶ ماده است که بر اساس یک مقیاس چهار درجه‌ای، از کاملاً مخالفم (۱)، مخالفم (۲)، موافقم (۳) و کاملاً موافقم (۴) درجه بندی شده است. کمترین نمره در این پرسشنامه ۱۶ و بیشترین نمره ۶۴ می‌باشد. نمره بالاتر، در این پرسشنامه نشان دهنده پیوند بیشتر با مدرسه است. این پرسشنامه متشکل از چهار خرده مقیاس، یعنی تعهد، توان، تعلق و باور به قواعد است. مؤلفه تعهد با ماده‌های ۱، ۲، ۳ و ۴، مؤلفه‌های توان با ماده‌های ۵، ۶، ۷ و ۸، مؤلفه‌های تعلق با ماده‌های ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲ و مؤلفه‌های باور به قواعد با ماده‌های ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۶ سنجیده می‌شوند. براون و ایوانز (۲۰۰۲) ضریب پایایی این پرسشنامه را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۶ ذکر کرده‌اند. لوکاس، رولسون و هریرا^۱ (۲۰۱۰) ضریب پایایی این پرسشنامه را برابر با ۰/۷۶ و ضرایب پایایی خرده مقیاس‌های آن را بین ۰/۷۶ تا ۰/۷۷ گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضرایب پایایی پرسشنامه پیوند با مدرسه با استفاده از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۸۱ به دست آمد که نشان دهنده پایایی قابل قبول پرسشنامه فوق می‌باشد. در پژوهش براون و ایوانز (۲۰۰۲) ساختار عاملی این پرسشنامه، با به کار گیری روش تحلیل عاملی، مورد تأیید قرار گرفته است.

پرسشنامه رضایت از تحصیل: این پرسشنامه دارای ۴ مؤلفه رضایت از مدرسه، رضایت از رشته تحصیلی، نگرش به تحصیل و رضایت از معلمان در مدرسه می‌باشد. این پرسشنامه با مطالعه و

اقتباس از پرسشنامه‌های کوه^۱ و همکاران (۲۰۰۶)، آرامش در محیط دانشگاه، گدلد، ریدمن، وات، ساه و ایوانز^۲ (۲۰۰۸) شی و فیشر^۳ (۱۹۹۹)، پرسشنامه تجدید نظر شده رفتار معلم پایانت^۴ (۱۳۹۳)، رضایت از تحصیل السادا و البوهی^۵ (به نقل از حسان، ۲۰۰۲) و پرسشنامه رضایت از رشته تحصیلی بحرانی و جوکار (۱۹۹۹) که توسط احمدی (۱۳۸۸) ترجمه شده است، تهیه شد. در مجموع، پرسشنامه رضایت از تحصیل دارای ۳۰ گویه است که در یک طیف ۵ تایی از «کاملاً مخالفم» (نمره ۱)، تا «کاملاً موافقم» (نمره ۵) نمره گذاری می‌شود. در این پرسشنامه مؤلفه رضایت از مدرسه دارای ۹ گویه و رضایت از رشته تحصیلی شامل ۸ گویه و نگرش به تحصیل متشکل از ۷ گویه و در نهایت، رضایت از معلمان در مدرسه شامل ۶ گویه می‌باشد. در انتها با جمع نمره‌های مؤلفه‌ها، نمره کل رضایت از تحصیل به دست می‌آید. در پژوهش عبدالرسولی (۱۳۹۳) ضرایب پایایی برای کل پرسشنامه رضایت از تحصیل با استفاده از روش آلفای کرونباخ، تنصیف و گاتمن به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۹ و ۰/۸۹ به دست آمد که نشان دهنده پایایی قابل قبول پرسشنامه فوق می‌باشد. در پژوهش عبدالرسولی (۱۳۹۳) روایی این پرسشنامه یا استفاده از روش تحلیل عامل تأییدی محاسبه شد. تمامی ماده‌های مربوط به پرسشنامه رضایت از تحصیل بجز ماده ۲۲ دارای بارهای عاملی قابل قبولی بودند. در پژوهش حاضر ضرایب پایایی رضایت از تحصیل با استفاده از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۸۴ به دست آمد که نشان دهنده پایایی قابل قبول پرسشنامه فوق می‌باشد.

پرسشنامه گرایش به رفتارهای خرابکارانه: این پرسشنامه توسط طوایبه و احمد (۲۰۱۰) تنظیم شده است. این پرسشنامه میزان گرایش به رفتارهای خرابکارانه را در مدرسه نشان می‌دهد. این پرسشنامه دارای ۱۸ ماده می‌باشد که پاسخ به ماده‌ها بر اساس یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای، ۱

1. Kuh
2. Goodlad, Readman, Waats, Saah & Evans
3. She & Fisher
4. Payant
5. Alsada & Albouhi

(کاملاً موافقم)، ۲ (موافقم)، ۳ (تا حدی موافقم)، ۴ (مخالقم) و ۵ (کاملاً مخالفم)، تنظیم شده است. نمره بالاتر نشان دهنده تمایل بیشتر به رفتارهای خرابکارانه در مدرسه می باشد. در پژوهش بنی نعیم (۱۳۹۲) پایایی این پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۹۷ و ۰/۹۴ محاسبه شد؛ به منظور بررسی روایی پرسشنامه گرایش به رفتارهای خرابکارانه، با استفاده از نرم افزار تحلیل ساختارهای گشتاوری (AMOS) از روش تحلیل عامل تأییدی استفاده شد و معلوم شد که ضرایب استاندارد ماده‌های گرایش به رفتارهای خرابکارانه همه در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار بودند. در پژوهش حاضر پایایی این پرسشنامه با استفاده از روش‌های آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن- براون به ترتیب ۰/۹۷ و ۰/۹۴ به دست آمد که نشان دهنده پایایی قابل قبول پرسشنامه فوق می باشد.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده روش‌های آمار توصیفی و تحلیل گرسون و از نرم‌افزار (spss) نسخه ۱۶ استفاده شد.

نتایج

یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی مربوط به متغیر پیوند با مدرسه، رضایت از تحصیل و گرایش به رفتارهای

خرابکارانه

شاخص‌های آماری متغیرها	M	SD
پیوند با مدرسه	۴۳/۵۷	۹/۷۶
رضایت از تحصیل	۱۰۹/۱۴	۲۲/۰۴
گرایش به رفتارهای خرابکارانه	۲۷/۸۱	۱۷/۴۵

برای بررسی رابطه‌ی بین متغیرهای پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج

آن در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲. ماتریس همبستگی مربوط به متغیرهای پیش‌بین و ملاک در آزمودنی‌ها

		آماره		
		۱	۲	۳
متغیر				
۱.	پیوند با مدرسه	۱		
۲.	گرایش به رفتارهای خرابکارانه	-۰/۲۹**	۱	
۳.	رضایت از تحصیل	۰/۵۹**	۰/۴۳**	۱

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی بین نمره کل پیوند با مدرسه با گرایش به رفتارهای خرابکارانه $-0/29^{**}$ به دست آمده است که در سطح $P < 0/001$ معنی‌دار است. همچنین ضریب همبستگی بین نمره کل رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه $-0/43^{**}$ به دست آمد که در سطح $P < 0/001$ معنی‌دار است.

برای بررسی نقش متغیرهای پیش‌بین در گرایش به رفتارهای خرابکارانه در دانش‌آموزان پسر سال دوم (دوره دوم) متوسطه از تحلیل رگرسیون استفاده است که نتایج آن در ادامه آمده است.

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مربوط به متغیرهای پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه به روش ورود مکرر (ENTER)

شاخص آماری	همبستگی چندگانه MR	ضریب تعیین RS	نسبت F احتمال P	ضرایب رگرسیون
پیوند با مدرسه	۰/۳۰	۰/۰۹	$F=53/10$ $P < 0/0001$	$B=-0/53$ $\beta = -0/29$ $t = -5/92$ $P=0/0001$
رضایت از تحصیل	۰/۴۳	۰/۱۹	$F=41/99$ $P < 0/0001$	$B=-0/312$ $\beta = -0/395$ $t = -6/679$ $P=0/0001$
				$B=-0/117$ $\beta = -0/065$ $t = -1/103$ $P=0/271$

با توجه به نتایج ارائه شده در جدول ۳، بر اساس نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش مکرر، پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه رابطه منفی معنی دار دارد. همچنین متغیر رضایت از تحصیل از توان پیش بینی بیشتری برخوردار است. جدول ۴ نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مربوط به متغیرهای پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه را با روش گام به گام (Stepwise) نشان می دهد.

جدول ۴. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مربوط به متغیرهای پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه به روش گام به گام (STEPWISE)

ضرایب رگرسیون	نسبت F احتمال P	ضریب تعیین RS	همبستگی چندگانه MR	شاخص آماری متغیرهای پیش بین
$B = -0/343$				
$\beta = -0/433$	$F = 82/71$	0/18	0/43	رضایت از تحصیل
$t = -9/09$	$P < 0/0001$			
$P = 0/0001$				

همان طور که در جدول ۴ مشاهده می شود، بر اساس نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه با روش گام به گام (Stepwise)، از میان متغیرهای پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل به عنوان متغیرهای پیش بین گرایش به رفتارهای خرابکارانه، رضایت از تحصیل معنی دار شد. ضریب همبستگی $MR=0/43$ و ضریب تعیین $RS=0/18$ شد، که در سطح $P<0/0001$ معنی دار است.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه در دانش آموزان پسر سال دوم (دوره دوم) متوسطه شهر اهواز انجام شد. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون، ضریب همبستگی چندگانه برای ترکیب خطی نمره کل پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه برابر $MR=0/43$ و $RS=0/20$ می باشد که در سطح $P<0/0001$ معنی دار است. همچنین متغیر پیش بین رضایت از تحصیل از قدرت پیش-

بینی قوی تری برخوردار است. بنابراین از میان متغیرهای پیش‌بین پیوند با مدرسه و رضایت از تحصیل، فقط رضایت از تحصیل از قدرت پیش‌بینی لازم برخوردار است. این نتیجه ناهمسو با پژوهش‌های چپمن و همکاران (۲۰۱۳)، چپمن و همکاران (۲۰۱۱)، سالهوف (۲۰۰۹) و بوند و همکاران (۲۰۰۷) است که معتقدند پیوند با مدرسه با گرایش به رفتارهای خرابکارانه ارتباط معنی‌دار دارد و این نتایج همسو با پژوهش‌های آندر و یلماز (۲۰۱۲)، فولیا و یاسین (۲۰۱۲) و کاتجا، پیوی، مرجا-ترتو، پکا (۲۰۰۹) است که معتقدند رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه رابطه دارد، هماهنگ می‌باشد. در تبیین نتایج، چنین می‌توان گفت که رضایت از تحصیل در دانش‌آموزان، وابسته به محیط تحصیل و یادگیری است. به عنوان مثال شیوه‌ی ارزشیابی مدرسه، آزادی در نوع آموزش و ادراک دانش‌آموزان از معلم از جمله عناصری هستند که بر دیدگاه دانش‌آموزان در محیط تحصیلی تأثیر می‌گذارند (ایتنویسل، ۱۹۸۶، به نقل از حسان، ۲۰۰۲). میزان مطلوبیت تجارب در مدرسه را با معیار وجود یا عدم وجود تبعیض در مدرسه، احساس ستیز یا الفت میان خود و اولیاء مدرسه، وجود تنبیه یا تشویق در مدرسه، تناسب یا تضاد میان انتظارات مدرسه و دانش‌آموزان می‌سنجد (محسنی تبریزی، ۱۳۸۱). هنگامی که دانش‌آموز احساس رضایت داشته باشد، تمایل به رفتارهای خرابکارانه پیدا نمی‌کند.

براساس نتایج ملاحظه شد رابطه‌ی بین نمره کل پیوند با مدرسه با گرایش به رفتارهای خرابکارانه منفی و معنی‌دار بود. نتایج حاصل با نتایج پژوهش‌های چپمن، بوکلی، شیهان و شوچت (۲۰۱۳)، چپمن، بوکلی، شیهان، شوچت و رومانیک (۲۰۱۰)، سالهوف (۲۰۰۹)، بوند و همکاران (۲۰۰۷)، بلام و ایرلند (۲۰۰۴)، هاشمی، محمود علیلو و هاشمی (۲۰۲۰)، براون و ایوانز (۲۰۰۲)، سیمونز-مورتون و همکاران (۱۹۹۹) که معتقدند پیوند با مدرسه با گرایش به رفتارهای خرابکارانه ارتباط معنی‌دار دارد، هماهنگ است. یکی از نظریه‌هایی که در تبیین این نتیجه می‌توان به آن استناد کرد، نظریه دلبستگی است. طبق این نظریه، اظهار محبت و مراقبت والدین به ارضاء نیازهای رشدی کودکان در زمینه عاطفی کمک می‌کند. کودکانی که فرایند دلبستگی را با موفقیت سپری

می‌کنند، والدین خود را به عنوان منبع پایایی از اعتماد و ایمنی تلقی می‌کنند (باولبی، ۱۹۸۰). این پیوند اولیه با نمادهای والدینی بر رفتار و برداشتهای تأثیر می‌گذارد و به عنوان یک الگوی درونی شده به رشد و حفظ رابطه کودک با دیگران کمک می‌کند (آلن و لاند، ۱۹۹۹). باربر و آلسن (۱۹۹۷) معتقدند که دلبستگی به نماد بزرگسالی در مدرسه، حالت گسترش یافته روابط والدینی اولیه است. براین اساس، به طور آرمانی مدرسه می‌تواند فرصتهایی را فراهم کند تا دانش آموزان دلبستگی‌های مثبت اولیه به بزرگسالان را افزایش دهند و یا اینکه دلبستگی‌های ضعیف و آسیب دیده را از طریق پیوند با الگوهای بزرگسال در مدرسه جبران و ترمیم کنند.

طبق نظریه رشد اجتماعی، پیوندهای نیرومند با مؤسسه‌های اجتماعی، مثل مدرسه، هزینه انجام رفتارهای مسئله دار را افزایش می‌دهند و از این طریق رفتارهای نامناسب کاهش می‌یابد (هرشی، ۱۹۶۹). در این الگو فرض براین است که دانش آموزان در مدرسه به شیوه اجتماعی پذیرفته شده- ای رفتار می‌کنند که این شیوه رفتاری به وسیله بزرگسالان و افراد مهم مدرسه ترویج و نمایش داده می‌شود. بر این اساس، پژوهشگران پیوند با مدرسه را متشکل از دلبستگی، هم‌آمیزی و تعهد به مدرسه همراه با باور به ارزش‌ها و قواعد مدرسه می‌دانند (کاتالانو و همکاران، ۲۰۰۴). دانش آموزانی که این مؤلفه‌ها را می‌پذیرند و درونی می‌کنند احتمالاً رفتارهایی را نمایش می‌دهند که در محیط مدرسه به عنوان رفتارهای مطلوب تلقی می‌شوند (مک نیلی، ویتلوک و لیبی، ۲۰۱۰). دانش آموزی با مدرسه ارتباط قوی دارد که مدرسه برای او مهم و تأثیرگذار باشد. وقتی شرایط و محیط مدرسه، متناسب با خواسته‌ها و نیازهای دانش آموزان باشد و به نظرات و عقاید آنها احترام گذاشته شود آنها متقابلاً، پیرو قواعد و قوانین مدرسه رفتار می‌نمایند. همچنین جهت داشتن ارتباط خوب، رفتارهای مطلوبی از آنها سر می‌زند در جهت پیشرفت و ساختن خود و محیط مدرسه اقدام می‌نماید.

همان‌گونه که در پژوهش حاضر مشاهده شد، رابطه بین رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه منفی و معنادار بود. یافته‌های به دست آمده از این پژوهش با نتایج پژوهش-

های آندر و یلماز (۲۰۱۲)، فولیا و یاسین (۲۰۱۲)، کاتجا، پیوی، مرجا-ترتو، پکا (۲۰۰۹) که معتقدند رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه رابطه دارد، هماهنگ می‌باشد. در تبیین نتیجه‌ی رابطه رضایت از تحصیل با گرایش به رفتارهای خرابکارانه، چنین می‌توان گفت که تحقیقات گذشته حاکی از آن است که سطوح بالای رضایت از مدرسه به شکلی مثبت با پذیرش ارزش‌های آموزشی، تعهد به مدرسه، انگیزش بالا برای یادگیری مرتبط است. همچنین سطوح پایین رضایت از مدرسه به شکلی منفی با مشکلات رفتاری، با عملکرد ضعیف در مدرسه و بی‌زاری از مدرسه در ارتباط دانسته شده است (بکر، ۱۹۹۸). بنابراین، می‌توان گفت دانش‌آموزان بی‌زار و متغیر از مدرسه، انزجار و نفرت خود را با روی آوردن به رفتارهای خرابکارانه در مدرسه نشان می‌دهند. می‌توان گفت هرچه رضایتمندی از مدرسه و آموزش بالاتر بوده سلامت روان، تعاملات مثبت و تعامل سالم میان دانش‌آموزان بیشتر بوده است (نصرآبادی و نوروزی، ۱۳۸۲، به نقل از قدسی، ۱۳۹۱). به عکس وقتی که دانش‌آموزان از آموزش و مدرسه ناخرسند بوده‌اند رفتارهایی مانند کناره‌گیری و غیبت از مدارس (فارل و دیگران، ۲۰۰۵)، رفتار پرخاشگرانه نسبت به جامعه و مدرسه (چن، ۲۰۰۳)، در آنان بیشتر دیده شده است. این پیامدهای منفی ممکن است دانش‌آموز را برای همیشه از مدرسه و محیط علمی دلزده کند و از او عنصری مخرب بسازد (قدسی، ۱۳۹۱).

هر پژوهشی دارای محدودیت‌هایی است و پژوهش حاضر نیز از این قاعده مستثنی نیست. این محدودیت‌ها از این جمله می‌باشند: محدود بودن جامعه و نمونه به نوجوانان پسر یک شهر، منطقه و دوره تحصیلی تعمیم نتایج به جمعیت‌های دیگر با جنس و حتی گروه‌های سنی دیگر امکان‌پذیر نیست. در این پژوهش از پرسشنامه استفاده شده؛ پرسشنامه به دلیل خودگزارشی بودن با محدودیت‌هایی مواجه است. رفتارهای خرابکارانه از متغیرهای دیگری اثرپذیر است که در این پژوهش به آن‌ها پرداخته نشده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود پژوهش‌هایی در سطحی وسیع‌تر و با لحاظ کردن هر دو جنسیت صورت بگیرد. از ابزارهای سنجشی دیگر نیز برای سنجش دقیق‌تر استفاده شود و در نهایت در پژوهش‌های بعدی متغیرهای اثرگذار بر رفتارهای خرابکارانه شناسایی شوند.

منابع

- احمدی، ساره (۱۳۸۸). بررسی رابطه هوش عاطفی و راهبردهای یادگیری خودتنظیمی با پیشرفت تحصیلی و رضایت از تحصیل. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی. دانشگاه شیراز.
- بنی نعیم، مریم (۱۳۹۲). رابطه ویژگی‌های شخصیت، عملکرد خانواده و هیجان خواهی با گرایش به رفتارهای خرابکارانه در مدرسه در دانش آموزان پسر پایه دوم دبیرستان‌های شهر بندرعباس. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز.
- دستجردی، رضا، صفری، حجت و رضانی، محمد (۱۳۹۱). رابطه شخصیت و وندالیسم (تخریب اموال عمومی) در بین دانش آموزان دوره متوسطه استان خراسان جنوبی. نخستین همایش ملی شخصیت و زندگی نوین، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سندج.
- دلاور، علی (۱۳۹۱). روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران: نشر ویرایش.
- رحمانپور، زهره (۱۳۹۳). مقایسه سبک‌های مختلف فرزند پروری از لحاظ هوش هیجانی، انگیزه پیشرفت و گرایش به رفتارهای خرابکارانه در دانش آموزان پسر پایه دوم دبیرستان شهر اندیمشک. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز.
- شیخ‌الاسلامی، راضیه و احمدی، ساره (۱۳۹۰). رابطه هوش هیجانی و رضایت از تحصیل در دانش آموزان. *مجله علوم رفتاری*، ۵(۲)، ۱۴۲-۱۳۵.
- عبدالرسولی، لیلا (۱۳۹۳). مقایسه دانش آموزان دختر موفق و ناموفق سال اول دبیرستان از لحاظ رضایت از تحصیل، ادراک شایستگی و هدف‌های پیشرفت در شهر اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- قاضی طباطبایی، محمود؛ حجازی، الهه و رضایی شریف، علی (۱۳۸۹). آزمون تئوری‌های مساله‌ی اجتماعی پیوند با مدرسه در بین دانش آموزان مقطع ابتدایی. *مجله‌ی بررسی مسائل اجتماعی ایران*، ۱(۲)، ۱۳۸-۱۱۳.
- قدسی، احقر (۱۳۹۱). بررسی اثر بخشی مهارت‌های زندگی بر رضایت از زندگی در زمینه: رضایت از مدرسه، دوستان، رضایت از خود، خانواده و محیط زندگی دانش آموزان دوره متوسطه و ارائه راهکارهایی جهت بهبود مدرسه زندگی. *فصلنامه تعلیم و تربیت*، ۱۱۱، ۶۲-۴۵.

محسنی تبریزی، علیرضا (۱۳۸۱). آسیب‌شناسی بیگانگی اجتماعی - فرهنگی، بررسی انزوای ارزشی در

دانشگاه‌های دولتی تهران. فصلنامه پژوهش برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۲۶، ۱۸۲-۱۲۰

نواح، عبدالرضا و کوپایی، محمد باقر. (۱۳۹۱). عوامل اجتماعی و شخصیتی مؤثر بر گرایش به وندالیسم

(خرابکاری) در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر اهواز. مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، ۴(۲).

Abdul Rasooli, L. (2014), A Comparison between successful and unsuccessful female students in the first year of high school in terms of academic satisfaction, perceived competence and achievement goals in the city of Ahvaz. Master's thesis, Faculty of Education and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz. (Persian)

Ahmadi, S. (2009), Relationship between emotional intelligence and self-regulated learning strategies with academic achievement and academic satisfaction. Master's thesis, Faculty of Education and Psychology. Shiraz University. (Persian)

Allen, J. P., & land, D. (1999). Attachment in adolescence. In J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of attachment theory and research*, 319- 325, New York: Guilford.

Arnett, J. J. (2015). Broad and Narrow Socialization. *Journal of Marriage and Family*, 57(3), 617-628.

Bahrani, M., Jowkar, B. (1999). A Study of effect of factors and resources on academic field in high school students of Shiraz city. Center of Demographic Studies: Shiraz University. (Persian)

Baker, J. A. (1998). The social context of school satisfaction among urban, low-income, African-American students. *School Psychology Quarterly*, 13, 25-44.

Bani Naim, M. (2013). Relationship between personality traits, family function and sensation seeking with tendency to destructive behavior in school among high school 2nd grade male students in the city of Bandar Abbas. Master's thesis, Faculty of Education and Psychology. Shahid Chamran University of Ahvaz. (Persian)

Barber, B. K., & Olsen, J. A. (1997). Socialization in context: Connection, regulation, and autonomy in the family, school and neighborhood, and with peers. *Journal of Adolescent Research*, 12, 287- 315.

Barber, B. K., & Schluterman, J. M. (2008). Connectedness in the lives of children and adolescents: A call for greater conceptual clarity. *Journal of Adolescent Health*, 43 (3), 209-216.

Bean, J., Bradley, R. (1986). Untangling the satisfaction performance relationship for college students. *Journal of Higher Education*. 1986; 57(4):393-412.

Blum, R. W. (2005). *School connectedness: Improving the lives of students*. Johan Hopkins Bloomberg School of public Healt: Baltimore, MD.

Blum, R. W., & Ireland, M. (2004). Reducing risk, increasing protective factor: Findings from the Caribbean Youth Health Survey. *Journal of Adolescent Health*, 35 (6), 493-500

Blum, R. W., & Libbey, H. P. (2004). Executive Summary. *Journal of School Health*, 74, 231-232

- Bond, L., Butler, H., Thomas, L., Carlin, J., Glover, S., Bowes, G., & Patton, G. (2007). Social and School Connectedness in Early Secondary School as Prediction of Late Teenage Substance Use, Mental Health, and Academic Outcomes. *Journal Adolescent Health, 40*, 357.e9-357.e18.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss, 3. Loss, sadness, and deperession*. New York: Basic Books.
- Brown, R., & Evans, W. P. (2002). Activity and ethnicity: Creating greater school connection among diverse student populations. *Urban Education, 37*, 41-58.
- Catalano, R. F., Haggerty, K. P., Oesterle, S., Fleming, C. B., & Hawkins, D. (2004). The importance of bonding to school for healthy development: Finding from the social Development Research Group. *Journal of School Health, 74*, 252- 261.
- Cekseven Onder, Fulya. & Yilmaz, Y. (2012). The Role of satisfaction and Parenting Styles in Predicting Delinquency Behavior among High School Students. *Educational Sciences. 12*(3), 1744-1748.
- Chapman, R. L., Buckley, L., Sheehan, M. C., Shochet, I. M., & Romaniuk, M. (2011). The impact of connectedness on violent behavior, transport risk-taking behavior, and associated injuries in adolescence. *Journal of School Psychology. 49*, 399-410.
- Chapman, R. L., Buckley, L., Sheehan, M., & Shochet, M. (2013). Pilot evaluation of an adolescent risk and injury prevention programme incorporating curriculum and school connectedness components. *Heath Education Research. (pp.612-625)*.
- Clark, R. V. G. (1991). *Tacking vandalism, A Home Office Research Unit Report, London*.
- Clinard, M. B., & Meier, R. F. (1975). Sociology of Deviant Behavior. In A. Rinehart, & A. Winston (Eds.) New York: Holt. *Criminology, 30*, 261–291.
- Dastjerdi, R., Safari, H. and Ramezani, M. (2012). Relationship between personality and vandalism (destruction of public property) among high school students in South Khorasan province. The first national conference on modern life and character, Islamic Azad University of Sanandaj. [Persian]
- Delavar, A. (2012). Research methods in psychology and educational sciences. Tehran: Virayesh Publications. [Persian]
- Flores, A. (2007). Attribution style, self- Efficacy, and stress as predictors of academic success And academic satisfaction in college students. A dissertation submitted to the faculty of the University of Utah for the degree of Doctor.
- Fulya, C. N. & Yasin Y. (2012). The Role of life Satisfaction and Parenting Styles in Predicting Delinquent Behavior among High School Students. *Educational Sciences: Theory & Practice -12*(3).Summer. 1744-1748©2012 Educational Consultancy and Research Crntr.
- Ghodsi, A. (2012). Effectiveness of life skills on life satisfaction in terms of satisfaction with school, friends, self, family and living environment of high school students and solutions for improving school life. *Journal of Education, 111*, 62-45. (Persian)
- Goodlad, S., Readman C, Waats C, Saah K, Evans S. (2008). Academic satisfaction review: The Postgraduate taught student experience. This report was prepared by QUAD Research. The University of Warwick.

- Hashemi, Z., Mahmood Alilu, M., & Hashemi, T. (2020). The effectiveness of metacognitive therapy in patients with depression: Two years of follow-up. *Journal of Research in Psychopathology*, 1(1), 1-9.
- Hassan, M. m., (2002) Academic satisfaction and approaches to learning among United Arab Emirates University Students. *Social Behavior and Personality*.:30 (5), 443-52.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley: University of California press.
- Johan Hopkins Bloomberg School of Public Health: Baltimore, MD.
- Katja, R., Paivi, A. K., & Pekka, L. (2009). Relationship Among Adolescent Subjective Well-Being Health Behavior, and School Satisfaction. *Journal of School Health*,72,243-249.
- Levitz, R. & Noel, L. (2000). The earth- shaking, but quiet revolution, in retention management. Retrieved on may 3, 2005 from www. Noel Levitz.Com.
- Libbey, H. P. (2004). Measuring student relationships to school: Attachment bonding, connectedness and engagement. *Journal of School Health*, 74, 274-283.
- McNeely, C. A., Whitlock, J. & Libbey, H. (2010). School connectedness and adolescent Well-being. In S. Christianson & A. L. Reschly (Eds.), *Handbook on school-family partnerships*. New York: Lawrence Earlbaum Associates, Ins.
- Mohseni Tabrizi, A. (2002). Pathology of socio-cultural alienation, examining value isolation in public universities in Tehran. *Journal of Planning in Higher Education*. 26, 182-120. [Persian]
- Navah, A., & Koupai, M. (2012). Social and personality factors affecting the tendency to vandalism (destruction) among high school students in Ahwaz city. *Journal of Iranian Social Development*, 4:2, Spring 2012. (Persian)
- Payant. W. H. (1993). An investigation the relationship between principal empowering behavior, teacher empowerment, and student classroom conduct as measured by the perception of Nebraska middle level teachers [Dissertation]. University of Nebraska.
- Poirot, P. R. (1992). Person-environment interaction: Effects of student-faculty congruence on academic satisfaction and achievement of student. A dissertation submitted for doctor of education, Washington State University.
- Qazi Tabatabaei, M., Hejaz, E., & Rezaei Sharif, A. (2010). Testing theories of social issues related to the school among elementary school students. *Journal of Iranian Social Issues*, 1(2), 113-138. (Persian)
- Rahmanpour, Z. (2014). A comparison between different parenting styles in terms of emotional intelligence, achievement motivation and tendency to destructive behavior among high school 2nd grade male students in Andimesh city. Master's thesis, Faculty of Education and Psychology. Shahid Chamran University of Ahvaz. (Persian)
- Reed-Victor, E. (2003). Individual differences and early school adjustment: Teacher appraisals of young children with special need. *Early Child Development and care*, 174, 59-79.
- Saelhof, J. (2009). Examining the Promotion of School Connectedness through Extracurricular Participation. A Thesis Submitted to The College of Graduate Studies and Research In Partial Fulfillment of the Requirements For the Degree of Master of

- Education In the Department of Educational Psychology and Special Education. University of Saskatchewan Saskatoon.
- Shaykh al-Islami, R., & Ahmad, S. (2011). Relationship between emotional intelligence and academic satisfaction among students. *Journal of Behavioral Sciences*, 5: 2, 135-142. (Persian)
- She, H.C., & Fisher, D.L. (1999). The validation and use TCBQ in studying secondary science classroom students attitudinal and cognition outcomes in Taiwan. Paper presented at the Annual of the National Association for Research in Science Teaching. Boston.
- Simons-Morton, B. G., Crump, A. D., Haynie, D. L., & Saylor, K. E. (1999). Student-school bonding and adolescent problem behavior. *Health Education Research*, 14, 99-107
- Thawabieh, A. M., & Ahmad, A. M. (2010). Vandalism at boys schools in Jordan. *International Journal Education Science*, 2(1), 41-46.

The relationship between school connectedness and academic satisfaction with tendency to vandalism in male secondary high school student of Ahvaz

Y. Saeedi¹, Gh. Maktabi², & A. Hajiyakhchali³

Abstract

The present study investigated the simple and multiple relationship between school connectedness and academic satisfaction with tendency to vandalism of male students high school in Ahvaz. The study population consisted of all male students at second-grade of Ahvaz high school in academic year of 2015-2016. The sample consisted of 360 students who were selected through multistage random sampling method. They completed the School Connection questionnaire related to the work of Brown and Evans, Ahmadi's Academic Satisfaction Questionnaire (ASQ) and the vandalism Questionnaire by Thawabieh and Ahmad. Statistical methods for data analysis were Pearson correlation and multiple regression analysis. The results showed that the correlation between school connectedness and academic satisfaction with tendency to vandalism was significantly negative. Moreover, showed that The stepwise and enter regression analysis from both school connectedness and academic satisfaction, only academic satisfaction predicted vandalism.

Keywords: School connectedness, Academic satisfaction, Vandalism, Students

1. Master of Educational Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz

2. Corresponding Author: Associate Professor, Department of Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz
ghmaktabi@scu.ac.ir

³. Assistant Professor, Department of Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz